

Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

5. Войтюк М.П. Роль органів Національної поліції при забезпеченні публічної безпеки та порядку. *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 17 листопада 2017 р.)*. Дніпро : ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. С. 247-250.

6. Гулько, К. О., & Тимофєєв, В. П. Щодо проблеми загрози національній безпеці та основні напрями протидії їй. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу, 108. <http://pli.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-29.09.pdf#page=108>.

7. Тінін, Д., & Тимофєєв, В. (2023). Важливість підготовки поліцейських до несення служби в критичних ситуаціях в умовах воєнного стану. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (June 16, 2023; Athens, Greece), 75–77. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1037>.



Дмитро ТІНІН

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-8593-1706>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАЛУЧЕННЯ КУРСАНТІВ ВІЗ СИСТЕМИ МВС ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ В КОНТРОЛЬОВАНИХ ПРИКОРДОННИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ

Унаслідок збройної агресії проти України на її східному кордоні та утворення нових загроз через анексію частини території виникла нагальна необхідність привести у відповідність до сучасних вимог і організацію підвищення кваліфікації і перепідготовки персоналу Державної прикордонної служби України (далі – ДПСУ), який має особливості в своїй діяльності [1, с. 196]. Однак, враховуючи обставини обмеженої наявної кількості особового складу ДПСУ відповідну підготовку також необхідно проводити з військовослужбовцями та правоохоронцями, які залучаються до виконання завдань по захисту державного кордону. Посилення босздатності та обороноздатності держави постало найважливішим питанням сьогодення.

Здійснення координації правоохоронних структур для подальшої співпраці в системі МВС являється досить важливим питанням, яке потребує вивчення та наукового обґрунтування.

Згідно ч. 2 ст. 2 Закону [2] захист державного кордону України є невід'ємною частиною загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки і полягає у скоординованій діяльності військових формувань та правоохоронних органів держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. Відповідно до ст. 1 цього ж Закону завдання по захисту державного кордону покладено на ДПСУ.

На сьогоднішній день для залучення курсантів вищих навчальних закладів системи МВС до спільного несення служби з прикордонною службою потрібно відповідне рішення Кабінету Міністрів України [3]. Станом на сьогодні рішення про залучення курсантів системи Національної поліції приймається на підставі та в порядку ієрархічного підпорядкування за наступними нормативно-правовими актами та розпорядчими документами:

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1078-р від 02.12.2022 «Про додаткові заходи із забезпечення публічної безпеки і порядку під час дії воєнного стану».

2. Відповідного наказу Міністра МВС України на підставі п. 9 та п. 11 «Положення про Міністерство внутрішніх справ України», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 878 від 28.10.2015.

3. Відповідного наказу керівника вищого навчального закладу зі специфічними умовами навчання системи МВС.

Отже, залучення в такому випадку курсантів до спільного несення служби з ДПСУ матиме законні підстави. Однак, потрібно пам'ятати, що курсанти в цьому аспекті не наділені

владними повноваженнями на реалізацію функцій захисту прав і свобод від протиправних посягань. Основний контроль та координацію здійснення службово-бойової діяльності зведених нарядів в такому випадку буде покладено на структурні підрозділи Державної прикордонної служби України.

Під час залучення курсантів до несення служби на кордоні потрібно враховувати, що система підготовки курсантів Національної поліції не включає в себе вивчення специфіки та алгоритмів дій в прикордонних районах. Вказана обставина обумовлюється багатоаспектністю такої діяльності, що в свою чергу потребує вивчення спеціальних знань та набуття навичок за професійною складовою. До видів виявлення такої протиправної діяльності злочинних елементів можна віднести ініціативний пошук, який майбутнім правоохоронцям може бути не відомий на момент їх необхідності.

Оперативний (ініціативний) пошук є частиною загальної пошукової роботи, яка включає в себе виявлення, перевірку, накопичення та обробку відомостей. Під час оперативного (ініціативного) пошуку здійснюється виявлення слідів та предметів, які пов'язані з протиправною діяльністю на кордоні. Особлива увага приділяється виявленню місць, де переховуються незаконні мігранти та контрабандні товари, а також транспортних засобів, використовуваних для вчинення протиправних дій [4]. Хотілося б зазначити, що правоохоронець, що не має відповідних навичок та знань, на відкритій місцевості може не виявити слідів підготовки злочинного елемента до наміру порушення державного кордону, або підготовки такого елемента до контрабанди.

В будь-якому випадку, залучення курсантів ВНЗ системи МВС до практичної складової надає змогу таким здобувачам набувати навички не лише в теоретичному, але й в практичному аспекті. Наявність умови контрольованого прикордонного району лише обумовлює специфіку такої службової діяльності та законодавчу регламентацію підстав цієї діяльності. Вказані умови, за рахунок законодавчого врегулювання, обумовлюватимуть позитивні результати під час здійснення службово-бойової діяльності на державному кордоні.

Приходимо до висновку, що окремі випадки створюють прецеденти, в яких присутність поліції викликає непорозуміння суспільства в деяких аспектах, що потребує певного законодавчого роз'яснення та освітлення в суспільстві. Досить часто зустрічають поліцейські дані проблеми при забезпеченні публічної безпеки та порядку в службовій діяльності [5]. Правова обізнаність поліцейських під час здійснення ними владних повноважень не повинна суперечити вимогам та нормам законодавства. Залучення курсантів до несення служби в контрольованих прикордонних районах має позитивну динаміку у формуванні довіри населення до Національної поліції в цілому. В цьому аспекті кваліфікація та професійна підготовка починаючих поліцейських є ключовими для правильного застосування законодавства та забезпечення правопорядку в цілому.

Аналіз практичної діяльності поліції свідчить про те, що успішне виконання її завдань залежить як від належної кількості поліцейських та наявності різних спеціальних та технічних засобів, так і від кваліфікованого та професійного застосування цих засобів в конкретних ситуаціях та від тактики їх застосування [6]. Зміна основної функції правоохоронної системи в Україні з каральної на сервісну повинно бути забезпечене на рівні підготовки поліцейських з самого початку їх підготовки.

1. Оверченко Ю.А. Підвищення кваліфікації управлінських кадрів як складова системи професійного розвитку керівного складу. Сучасні концептуальні підходи щодо управління персоналом у секторі безпеки і оборони України : тези міжвідомчої науково-практичної конференції (Хмельницький, 19 жовтня 2018 року). – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2018. – 520 с. С. 195 – 198. https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/1120/1/%d0%9d%d0%90%d0%94%d0%9f%d0%a1%d0%a3_19.10.2018.pdf

2. Про державний кордон України: Закон України №1777-XII від 04.11.1997. Офіційний портал Верховної ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>

3. Pokaichuk, V. Y., Tinin, D. G., & Zavistovskyi, O. D. (2024). Features of service and combat activities of educational institutions with specific learning conditions of the mia system in consolidated forms with the State Border Service of Ukraine in the controlled border district ogo's martial state regime: current. *Publishing House "Baltija Publishing"*. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-442-9-14>

4. Кіреєва О. С., Матняк В. М., Оверченко Ю. А. Використання результатів оперативного (ініціативного) пошуку у виявленні ознак протиправної діяльності на державному кордоні. Наукові інновації та передові технології. Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка». 2023. № 10(24). С. 275–288. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-10\(24\)-275-288](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-10(24)-275-288) ;

<http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6119/6153>

5. Войтюк М.П. Роль органів Національної поліції при забезпеченні публічної безпеки та порядку. *Актуальні питання забезпечення публічного порядку та безпеки в сучасних умовах: вітчизняний та міжнародний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 17 листопада 2017 р.)*. Дніпро : ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. С. 247-250.

6. Светловська Д., Тінін Д., & Войтюк М. (2024). Деякі особливості нової концепції забезпечення публічної безпеки та порядку в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Матеріали конференцій МЦНД*, (29.11.2024; Житомир, Україна), 238–241. URL: <https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/358>



Аліна ЧОРНА

старший викладач кафедри
кримінального права та кримінології
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0002-8523-6105>

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Внаслідок повномасштабної збройної агресії росіян багато українських територій було захоплено, населені пункти опинилися під гнітом окупаційної адміністрації, але внаслідок контрнаступальних дій Збройних Сил України та загалом діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони вдалося деокупувати населені пункти у Харківській області, в Херсонській області, в Запорізькій області. На цих територіях треба було швидко відновлювати українську владу та ліквідовувати наслідки окупації. Цим займалися у тісній взаємодії різні органи державної влади, у тому числі й Національна поліція України.

Особливістю діяльності Національної поліції на деокупованих територіях є те, що вона, окрім своїх завдань «класичних», визначених у Законі України «Про Національну поліцію», займається питанням саме відновлення правопорядку та української влади на таких територіях, де діяло російське окупаційне право, відбулося багато воєнних злочинів, незаконного заволодіння майном українців росіянами тощо. Відповідно для визначення вирішення пріоритетних завдань на деокупованих територіях впроваджено План дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад, й серед 131 заходу Національна поліція згадується 19 разів. Серед них можна виділити здійснення заходів з виявлення та документування фактів використання символіки, визначеної Законом України «Про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії Російської Федерації як держави-терориста проти України, символіки воєнного вторгнення російського нацистського тоталітарного режиму в Україну», здійснення заходів з її знищення; вжиття заходів для виявлення осіб, причетних до колабораційної діяльності та пособництва державі-агресору; надання підтримки у створенні громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, здійснення координації їх діяльності; організації, спрямування та здійснення контролю за повсякденною (оперативною) діяльністю громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону; здійснення приймання, зберігання вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набоїв, вибухових речовин та пристроїв; проведення обліку дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, забезпечення переміщення дітей до безпечних районів з тимчасовим влаштуванням до сімейних форм виховання; проведення перевірки законності перебування на території України громадян держави-агресора, а також інших іноземців, осіб без громадянства та прийняття за її результатами рішень, передбачених Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» а ін. [1; 5, с. 412].

О. Юнін наводить такі особливості надання поліцейських послуг за умов дії правового режиму воєнного стану (які, на нашу думку, доречні щодо дій поліції саме на деокупованих територіях). Дослідник зазначає також, що діяльність поліції в таких умовах є